Noomerai sen 10 mynge.

Byxii oronuudai proletaarinar, negedegtii!

Buriaad-Mongoloi ҮNEN

BK(b) P-iin Buriaad-Mongoloi Mozkoom ba BMASSR-ei CGK-ai yderbyriiin gazeeta

№ 236 (2269)
1937 onoi
OKTIAABRIIIN
12
VTOORNIK

14-xi zilee garna
ULAAN-ҮDE goorod,
BMASSR

Baruun-Kazaxstaanai Moziin Çiziin-skiiin xoninoi sovxoozoi axalagşa çabaan Mykai Diyysenovta oorden xaira olgoxo tuxai

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai togtoo

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai togtoo

xoпь:

Xoninoi otaarii geroilig ba şin zorigtoigoor arşalan abhanainь tyleө Baruun-Kazaxstaanai moziin Çiziinskiiin xoninoi sovxoozoi axalagşa Çabaan nyxer Mykai Diyysenovta „Xyndiin Temdegci“ oorden xaira olgoxo.

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai tyryylegş
M. Kalinin.

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai sekretaari
A. Goorkin.

Moskvaa. Kreemlь. 1937 onoi oktiaabriiin 9.

RADUUDAI IRAGUU ZOXIOOL

yn tyreltende zargalai e yrgeneөr neehen aguu ji- Oktiaabriiin socialiis revo- ciin XX zilei oi dytelze ıa. Ene jixe revoliyyciin ır delxein zurgaanai nege l deere socialiizmiin gulam- ılxo Soveed Xolboonoi Res blike togtood, tende socia- kylьtyyre, araduudai ira- zoxiool, urda yzegdeegyi lanaar xygzen delgereze, yndeheten arad zonoi xe- işeg deere socialiis kylь- iin seseg, nabşa badaran ıaraba. Tereenei aguu hai- yner, uuzam jixe Exe oro- agaarii anxilagana. Olon eheten arad zonoi dundahaa uu zoxiooloi dylen badara- yligerşed, tyyxeşed, şyleg- duuşad, zuragşad yder- yderte ulam ulam olon bol ıaina. Paarti ba zasag bol- eneende ugaa jixe anxaral ıa, yndehen sojol kylьtyy- ulamaar xygzen delgere- tula oroldodog baina.

rad zonoi dundahaa del- ıen iraguu zoxioolnuud — şyleg, magtaal bolbol, so- . araduud xadaa jamar gal ınei dunduur xaan, bajad, ıltoi baildan temeseze, paar- zasag bolon aguu jixe linai xytelberieer socialiis emei aguu haixan baiguu- ii bariza baihaniii xaruul- baina.

ıe zargaltai sengeleg, hai- oronoi yndeheten araduud ıl xoorondiin jamarş xima- temesee, yhөө mejeegyi- xymyyzen Leenin—Staali- ıug doro, Aguu jixe Staa- Konstituuciin tug doro, Exe oigoo nege zaxa xizaarhaa ıө zaxa xizaar xyrter m syleөteigөөr alxalan, haixan oron, inag bagşa lin, zabxalanta edir nahan l duulana.

ıxiin xamta, ytelhen ybe- xygşed bolbol urdiin xa- berxe sagii duradza, zebyy- xaranxii yje, baidal tuxai zonoi, ygeitei jaduuşuu- lundahaa garhan onisog ontoxo şyleg, uidxarta duuladag baihanaa, my- hanaxadaa uur suxalaa ı bajad nojod ba lama ban ıta zebyysedeg baina.

ınsal manai SSSR bolbol tyreltenei xygzen debze- ıam neehen, araduudai ira- zoxiool, azal xydelmeriii ıaar delgeryylxe xygzeltiin oron myn. Tiigeedş, uran haixan, iraguu zoxiool bolbol tyg tymen arad zonoi hanal bo- dol, araduudai talaantiin xyg- zexe jabadalii xaruuldag bai- na.

Manai orondo azal xydelme- ri, iraguu zoxiool xojor xoorон- doo taharşagyi xolbootoi bai- dag baina. Staalin Konstituu- caar grazdaniiin byxende olgo- hon azal xexe, erdem hurxa, amaran sengexe gehen jixe er- xiiji manai iraguu zoxiool xa ruuldag. Mynөө, manai tolilo- hon araduudai iraguu zoxioo- loi xuudahan bolbol sengeleg, xyxiyy zargaltai baidalii zoxi- oon baiguulza baigaa arad zo- noi zoxioolii xaruulhan negen bişiixan xehegenь geeşe. Bide bolbol өөhediingөө bajaraar, sengeleg xyxiyy duugaaraa Oktiaabriiin jixe tyyxete oiji ugtaza bainabdi.

Zygөөr, araduudai dundahaa delgerehen iraguu zoxiooloi deezii xuriaan sugluulxa xy- delmeri jixe hulaar emxidxeg- dedeg baina.

Kylьtyyrne baiguulaltiin xytelberilxii gazarnuudta şur- gan orohon aradai daisad— byrzyaazna nacionaliistnuud, trockiis- buxaarintnai şpioo- nuud bolbol araduudai iraguu zoxioolii xygzөөn delgeryylxe aman ygiin zoxioolnuudii xu- riaan sugluulxa xeregte zoriuu- ta haad xeze xyndelden xeb- tehen baigaa. Imagta eneen deerehee Oktiaabriiin socialiis revoliyyciin XX zilei oido araduudai, temesel ba bajarii xaruulhan zoxioolnuud xeble- gden garza şadaxagyi baina.

Araduudai iraguu zoxiooloi bajalig gulamta bolxo folьk- loorii kylьtyyrne oloniitiin xy- sөөr sugluulxa, uran zoxiooloi xeregii ulam deeşenь yrgexe, urgaza jabahan şine xysii xyl- den demneze uragşanь xyte- lexe xereg bolbol aradai dai- sad byrzyaazna—nacionaliist- nuudai trockiis-buxaarintnai şpioonuudai ba tedenei tuha- marşadai xorololgiin xoişolon- guudii buşuu usadxaxiin şu- xala xemzee bolxo baina.

Xygzen debzeze baigaa arad zonoi iraguu zoxiool bolbol Soveed oronoi azal ba baidal- da nebteren oroo. Sag yrgel- ze xygzen urgaza baigaa ira- guu uran zoxiool xadaa olon tymeniii komuniizmda—Staa- lin epooxiin aguu jixe xeregte uriaalana.

✡ ✡ ✡

ŞULUU NYYRHENEI ŞAAXTNUUDAI STAXAANOVŞAD BA UDAARNIGUUDAI BYXEDONEECKIIIN SLIOOD BOLBO

NYXER L. M. KAGANOOVIÇIIN YGE XELELGE

Şuluu nyyrhenei şaaxt- nuudai staxaanovşad ba udaarniguudai Byxedonee- ckiiin sliood Donbaassdaxi gurban ceentr gooroduud— **Staalinoda, Makeejevkada** ba **Gorloovkada** negen do- ro oktiaabriiin 6 ba 7 hoo exilze bolhon baina.

Noormonuudaa ylyy gar- tar dyyrgehen arba garan mingaad şaxtioornuud ene slioodta xabaadalsaba. Ga- dana, SSSR-ei xynde azyi- ledberiiin Aradai Komisaar nyxer **Laazarь Moiseeje- viç Kaganooviç** tus sliood- ta bailsaba.

„Sveerdlovyygelь“ Treest de xabaatai Şvaarciin ne- remzete şaaxti erxilegşe nyx. **Semioonov** өөriingөө xydelmeriiin dyreşel oopiid tuxai xelebe. Ene Şvaarciin neremzete şaaxt bolbol xe- den zilnyydte udaa daraa tysebөө xodo dyyrgedeg ba 1937 onoi 9 hariin ty- sebii 105,8 proceent dyyr- gehen baina.

—Amzaltanuud bolbol **Moloostov** ba **Jepifaance- vai** meetoduudii xereglen abhanai aşa yrөөr tuilagdaa. Staxaanovsk xydelmeriiin zigtei haixan maasternuud— **Riaabov, Kyyfrin, Zaxaa- rov** gegşed 2,5-3 daxin ylyy noormonuudii ygehen ba tedenei salin haradaa 2500 tyxerig xyrter deeşe- lehen baina-geze nyx. Smir- noov xelene.

NYXER KAGANOOVIÇ: tanai şaaxtda zoboişiguud dunda zergenь xedii şineen olzo olodog be?

—Manai zoboişigai dun- da salin hara soo 600-700 tyxerig boldog.

NYXER KAGANOOVIÇ: lime baidalii xaişan geed tui- laab, taa, şaaxtii erxi- legşe tula, jaaza xydelme- rilhenөө bogonioor xөө- regtii.

—Xydelmeride şuxaliin şuxala zyilenь xadaa graa- figai johoor yiledberiii em- xidxexe jabadal myn. Zy- gөөr şaakt deere tymer disci- pliiniin ygei geeşegşe haanь graafigş xadaa xoohon

zyil bolxo hen. Glaavna in- zeneer bolbol graafigai johoor jyy xegdeheniii yder byri şal- gadag.

Nyxer Kaganooviç: Ta- naida discipliine jyygeer todorxoi medegdeneb? En- de jamar ba өөre jyymen bii gy, ali elementarna ujal ganuudaa jyre hain sedxi- leeree gyisedxehen jabadal bolno gy?

—Yşaastogai naçaalьnig bolbol glaavna inzeneeree sexe daabariaar yder byri, eneenei tula graafigaar tog- toogdohon sagta, şaaxt (uur- xai) uruu orodog jym. Ten- dehee garamagsa jyy xehen tuxaidaa elidxeze ygedeg bai- na. Xydelmeri bolbol yder byride glaavna inzeneereer şalgagdadag ba myn yder byri şaxuu bi şalgadag bai- na. Yçaastogai naçaalьnig nege laavii gazaazarxihan iime nege faakt baihan jym. Eneeniii darii eliryylxii bi zaxirahan baigaab.

NYXER KAGANOOVIÇ: Eneen tuxai taa xezee me- deehemte?

—Bi amaraltahaa jireed byxii laavanuudii şalgaa hem.

Nyxer Kaganooviç: Iime- de tanaida, xamagai tyryyn, discipliine bolbol şaaxtii erxilegşehee gardag bolno beze?

—Miniii hanaxada şaaxtii erxilegşehee discipliine gar- xa johotoi şingil daa.

NYXER KAGANOOVIÇ: Şaaxtii erxilegşe tula, taa өөrөө discipliine emxidxe- ne gyt?

—Laazarь Moiseejeviç, xe- reg jyyb gexede, miniii deed- tei baha xytelberilegşed bii geeşe. Şaaxt dotoroo de- zyyrstviin johoor manai zo- xioohon tere graafignai trees- tii erxilegşeer yzegdedeg ba batalagdadag baina şuu. Ene graafigai johoor şaaxtdaa oroxodoo, bi kontroolь xe- deg ba zaabari ygedeg bai- nab.

NYXER KAGANOOVIÇ: Yçaastog deeree taa xodo jabadag gyt?

—Manaida 4 yçaastoguud bii jym. Tus byridenь bi 4 xonood le jabadag bi. Mi- niii şaaxt uruu oroogyi yder geze tonş xomor baixa.

* * *

Oktiaabriiin 7-noi zasedaa- ni deere Donbaassai, Kyz- baassai ba Podmoskoovna basseejniin delegaadnar y ge- nyydii xelehen baina. Ty- mer zamaixid-oordentonai zyghөө **Xoito-Doneeckiiin** tymer zamai staxaanovşa nyx. **Deenin** gegşe amarşal giin yge xelee.

Zabhar bolhonoi hyyleer slioodoi tyryylegşe nyx. Pramneek bolbol xynde az- yiledberiiin staalinsk Ar- koom nyxer **L. M. Kaga- nooviçada** yge ygebe.

Slioodta xabaadagşad, Staalinaar xymyyzyylegdeg- şed bolbol **L. M. Kaganoo- viçiin** tribyyn deere yzeg- dexelөөr nerjeme dyrjeme aplodismeentaar ugtanad.

Nyxer **Kaganooviçiin**, şuluu nyyrhe abxiin tyleө te- meselei onso todorxoi tyse- bii zaahan, eli honor yge bolbol nerjeme ovaacaar olodaxin tahaldana.

Nyxer **Kaganooviçiin** ygii negen doro radioogoor Gor- loovka ba Makeejevkada bolzo baihan slioodai dele- gaadnar sonosohon baina.

Sliood bolbol araduudai voozdь nyxer **Staalinda** amarşalgiin telegraama elь- geegee.

Staalino, Gorloovka ba Makeejevkada bolhon Byxe doneeckiiin slioodoi byxii delegaadnar—xamta 14,500 xyn bolbol xynde azyiled- berliin Arkoomhoo ynete be- legyydeer şagnagdaa geze nyx. Pramneek medeesehen baina.

Sliood bolbol Soveed Xolboonoi byxii metalluur- giinxid ba gorniaaguudta xandahan bişeg abaa. Nyyr- hete Donbaassai erxim xy- nyyd bolbol, Aguu jixe Ok- tiaabriiin revoliyyciin xori- doxi oiji nyyrhen ba metaalai tyleө temeselei froont deere şinenyyd ilaltanuudaar ugta- xiin tula socialiis myriisөө- de orolsoxii oronoigoo by- xii metalluurgiinxid ba gor- niaaguudii uriaalana.

(TASS-iin materiaalhaa).

MASSR-ei CGK-ai preziidiymde

BMASSR-ei zarim negen rajoonuudii Irkyytskiin ba Çi- mozonuudai sostaavta ygexe gehen tuxai SSSR-ei CGK- ıgtooloi yndeheөr, BMASSR-ei CGK iigeze togtoobo:

1. Ene onoi oktiaabriiin 5-haa Booxon, Alair, E-Bula- ba Olьxoonoi aimaguudai xytelberilelgii Irkyygei mo- gyisedkoomda ygexe, Aga ba Ulaan-Ononoi aimaguudai lberilgii Çitiin mozii emxidxexe Byxerosiiin CGK-ai em- elei komiteedta ygexe.

2. Aradai komisaarnuud ba azaxuin alban gazarnuudai lberilegşedii, deere durasagdahan mozonuudta ygtexe onuudai territoori deere baihan tedenei medelei organi- ıanuudai spiiskii oktiaabriiin 5 xyrter zoxioozo CGK-ai iisiin yzemzede xyrgexii ujalgalxa.

3. Tus aimaguudii ygexe tuşaa xabaatai byxii asuudal- dii yzeze baixa zasagai komiisii iime sostaavtaigaar bii ıoxo: tyryylegşenь nyxer Belьgaajev, geşyydenь nyxed oncoov ba Fomiiin.

yn, tus rajoonuudii ygelgede xabaatai şuxala asuudal- d tuşaa CGK togtoobo.

* * *

BMASSR-ei CGK, S. L. Kaaçiniii BMASSR-ei elyyrii sa- ı Aradai Komisaarii orologşiin ujalgahaa syleelxe geze toobo.

✡ ✡ ✡

Xroonika

ıSSR-ei CGK, nyxer N. I. Ko- viniii SSSR-ei ei medenoi azyiledberiiin Aradai Komisaa- rii orologşo bolgon batalaba.

Aangli-Fraanciin nootada Itaaliiin ygehen xariuu

Riim, 9. (TASS). Itaaliiin ga- daada xeregei miniiistr Çiaano bolbol Aangli-Fraanciin nootada Itaaliiin zasagai ygehen xariuu- ji, Riimde huugaa Aangliiin ba Fraanciin posoolnuudta my- neөder bariuulba geze Stefaa- ni aagenstvo medeesene.

* * *

Loondon, 9. (TASS). Itaali bolbol Aangli-Fraanciin noota- da xariuu ygexedөө, ispaaniiin asuudalii zybşen xelsexe, gur- ban gyrenyydei (Aangli, Fraan- ca ba Itaali) konfereencada xabaadaxaa arsaba geze Reiter aagenstvo medeesene.

Xitadai gadaada xeregei miniiistr Van Çzyyn-Gyjaa gegşiin telegraama

Ženeeva, 9. (TASS). Gadaa- da xeregei miniiistr Van Çzyyn- Gyjaa gegşiin gartabilgatai telegraama Liige naaciin plee- nymei tyryylegşiin nere deere Naankinhaa abtaba. Xitadai zasag bolbol jyhen gyrenei doogovorto xabaadahan busa gyrenyydtei xamta Daalьna Vostoogdoxi baidalii zybşen xelsexe zyblөө tataxa tuxai duradxalii haişaan abna geze ene telegraama soo medeeseg- dene.

Ispaaniiin zasagai noota

Loondon, 9. (TASS). Ispaa- niiin posoolьstvo bolbol Aang- liiin gadaada xeregei minis- teerstvede noota bariuulba. Itaali bolbol ispaaniiin goorо- duudii gaazaar ataakalxa ba itaaliiin loodkanuud ispaaniiin zasagai floodii xereglexe g. metiin xeden janziin provo- kaacanuudii beledxeze baina geze ene noota dotoroo zaana.

Itaaliiin seregyyd ba buu zebsegyyd ispaaniiin yimyyleeşende elьgeegdeheer baina

Pariiz, 9. (TASS). Espaanь aagenstviin medeesehenei jo- hoor, sentiaabriiin hyylşiin nedieeli soo Itaaliiin 5 mingan soldaaduud Kadiikea deere buugaa. Gavaas aagenstviin medeesehenei johoor, gadaa- diin taban mingan soldaaduud, jamarş yndehenei henь me- degdenegyi, ysegelder ydehөө xoixonuur Seyytehee Alxesi- raas jirebe.

* * *

Loondon, 8. (TASS). „Deili geraalьdiin“ diplomatiis obo- zrevaatelь Jueeriin xelehenei johoor, Itaali bolbol Ispaani elьgeexiin tulada, 60-70 min- gan xyniii şineer elsyylbe.

* * *

Veena, 10. (TASS). Liyceer- na (Şveicaari) deere garza baigaa „Taterlaand“ geze ga- zeeta bolbol, ispaaniiin yimyy- leeşende zoriuulagdahan itaa- liiin buu zebsegei jixe jixe traansportnuud Şveicaariiin territoori deegyyr gargagdaza baina geze medeesene. Gazee- tiin bişexenь: „Hyylşiin yjede Saant-Gottaardskiiin tynieeleer hyni byri tovaarna poojezd- nuud garna. Ende hajaxan 12700 toonno signyyrtei, buu zebsegyydii şirehen, itaaliiin traansport nege yderci torşo soo garhan baina.

Aangliiin „Boobь“ paroxoodii yimyyleeşenei syydne bariaa

Loondon, 9. (TASS). „Deeli telegraaf eend morniing poost“ gazeetiin barseloonoi korres- pondeentiin medeeselei johoor, oktiaabriiin 8-nai ygleegyyr aangliiin „Servaantes“ paro- xoodii Tarragoonhoo naiman miili gazarta „tanigdaxagyi“ samoliood dobtoloo.

Aangliiin „Boobь“ paroxoodii yimyyleeşenei nege zebsegte syydne bariza abaad, Terroolь poort teeşe abaaşaba.

XORIN ZILEI SAAD TEE

BOLЬŞEVIIGUUD SOCIALIIS REVOLIYYCII BELEDXEBE

Bolьşeviiguudai xoinohoo maassa dagan jabana

Leeninei jiremseer paarti bolbol bolьşeviiguudai konfereenca zarlaba. Paartiiin 80 mingan geşyydii tyleelegşe delegaadnar Oros oronoi zaxa xizaar byxenhee Petrograadta suglaraba. Konfereencada Moolotov, Boroşiilov, Sverdloov, Kyyjbeşev, Dzerziinski, Kosioor, Byybnov ba busad olon jirehen baina. Leenin Staalin xojor konfereenciin xydelmeriii udari daba. Tedener bolbol xydelmerişen angi zybxen tyryyşiingee zorilgii dyyrgebe geeşe—Oros orondo ezen xaanta zasagii usadxaba, geze zaahan baina. Tedener bolbol yşee xojordoxi zorilgii—socialiis revoliyycii byteexe xeregtei baina, paartiiin urda byri xyşer xynde ba şuxala jixe temesel baiza baina, uşaranь xadaa oron dotor ezerxen baigaa byrzyaazi bolbol xatuu şanga temeselgyigeer zasaghaa zailaza oşoxogyi baina geze xelehen baigaa.

Tedener bolbol xydelmerişen ba soldaad depytaadnarai Soveeduud dotor, myn tere mete tariaaşan depytaadnarai Soveeduud dotor olonxiiinь eeriingee talada tataza abxa ba ede soveeduudhaa menьşeviig ba eseernyydii namnan zailuulxii paartiiiji uriaalahan baina.

Leenin Staalin xojor socialiis revoliyyciin tylee temesexe jabadalda maassii emxilexe xeregtei geze bolьşeviiguudii uriaalaba. Socialiis revoliyyciin ilaxiin tulada, xydelmerişen angi bolbol ton ygeitei tariaaşantai xaluun xolboo baiguulza byrzyaaziin zasagii unagaaxa johotoi geze Leenin Staalin xojor xeledeg baiba. Byrzyaaziiji xazaarlaxa xeregtei, gazarii pomeeşeguudai garhaa huga tataza, tariaaşanai edleberide ygexe, Oros orondoxi daralagdahan araduudta erxe sylee ygexe, dain seregii darii tyrgen zogsooxo şuxala baina gehen baigaa.

Leenin Staalin xojoroi duradxalnuudii konfereenca batalan abba. Bolьşeviiguud bolbol maassa xydelmerişen, soldaaduud ba matroosuudai dunda aixabtar jixe xydelmeri jabuulba. Bolьşeviiguud bolbol myn tariaaşanai dunda xydelmeri jabuulhan baina. Bolьşeviiguud bolbol konfereenciin togtoomzonuudii tailbarilan oilguulza ba Soveed zasagii togtooxiin tylee, dainiii zogsooxiin tylee, gazarii darii tyrgen tariaaşanda ygexiin tylee sagzuuriin zasagii esergyysen temesexe jabadalda arad zoniii uriaalaza baiba.

Petrograadta xydelmerişen ba soldaaduudai demonstraacanuud exilebe. Apreelь hara see xydelmerişen ba soldaaduudai demonstraaca bolhon baina.

Demonstraantnuud bolbol:

—Dain ygei bolog!

—Kapitaliist - miniistrnyyd ygei bolog!

—Byxii zasagii Soveeduudta!—gehen bolьşeviig loozong nuudtai plakaad ba tuguudii yrgeze jababa.

Sagzuuriin zasag bolbol menьşeviigyyd ba eseernyyddtei xamta, arad zonoi ylemze duraa gutadag kapitaliist-miniistrnyyd Gyçkoov ba Miliykoov gedegyydii tuşaalhaanь xuulan zailuulxa baatai bolhon ba sostaav soogoo xeden menьşeviigyydii ba eseernyydii oruulhan baina.

Tiigebeş, zasagai poliitika bolbol xuuşaaraa ylebe. Dain sereg yrgelzeleze baiba, gazarii pomeeşeguud ezeleze baiba, darlagdahan araduud erxegyi xebeeree baiba, xydelmerişeniii lokaayduud ailgaza baiba.

Maassiin revoliycioonno hanal bodolnuud urgaza baiba. Maassa bolbol bolьşeviiguudai yge duuji ulam byri honoroor duuladag bolbo. Bolьşeviiguudai paarti bexizeze baiba.

1917 onoi ijyyniiin exinde Petrograadta *xydelmerişen ba soldaad depytaadnarai Byxerosiiin 1 xural bolhon baina.*

Ene xural deere menьşeviig ba eseernyyd yşeel olonxi bolzo baigaa hen. Menьşeviig ba eseernyyd bolbol soveeduudai xuralaar byrzyaazna zasagii demzelsexe jabadal ba froont deere dobtoloxo jabadalii haişaalgaxa geze oroldohon baina.

Myn tere sagta froont deere dobtolgo exilehen baigaa. Ene dobtolgo bolbol orosoi aarmiiin ilagdalaar dyyrhen baina. Soldaaduud baildaanda oroxo duragyi baiba,—byrzyaaziin intereesei tylee baildaxaa arsaba, byxii zasagii soveeduudta ygexii erize baiba. Sagzuuriiin zasagai seregei miniiistr eseer Keerenski gedeg, eehedtee xamaadaxagyi xarşa xeregei tylee şuhaa adxaruulagtii geze soldaaduudii demii idxaba. „Dain byrzyinerte xeregtei jym xadaнь „eehedee oşozo baildag“ geze soldaaduud xariuu ygebe. Sagzuuriin zasag bolbol baildaanda oşoxoo arsahan soldaaduudii buudan alaxa geze zaxiraba.

Soldaaduud bolbol tedenei intereeste menьşeviig eseernyydei zyghee predaatelьstvo xeze baihaniiinь ulam ulam labaar medeze, bolьşeviiguudai talada orozo baiba. Oros oronoi jixe-jixe gooroduudaar xydelmerişen ba soldaaduudai demonstraacanuud daxiaad exilebe.

Ijyyliiin demonstraaca ba Korniilov generaalai yimeen

1917 onoi zun bolbo. Sagzuuriin zasag bolbol urda mete xydelmerişen tariaaşan ba Oros orondoxi daralagdahan araduudai negeş eriltii xangabagyi.

Gebeş, azyiledberi ba tymer zamuud deerexi handaral jixedeze baiba. Zavooduud ba faabrikanuud zogsosogoozo baiba, tyyxei ed, tylişe ygei baiba. Talxa, mixan dutadag baiba. Ylesxelen dabxin dytelebe.

Kapitaliistnuudii ba tedenei zasagii esergyysexe xydelmerişenei temesel xursadaba. Staaçkanuud yrgelze bolzo baiba. Xydelmerişen bolbol eeriingee zebsegte otriaad bolxo Ulaan Gvaardi baiguulba. Dereevenyydte tariaaşanai vostaaninuud exilebe.

Soldaaduud xeden mingaaraa froonthoo jireze baiba. Sagzuuriin zasaghaa sylee abaagyi, daralagdahan araduud bolbol eehediingee ynen şudarguu eriltii tabiza bodbo.

1917 onoi ijyyliiin 3-da petrograadai maassa olon xydelmerişen, soldaaduud ba matroosuud bolьşeviig loozongnuud doro demonstraaca xexee garba. Byrzyaazi bolbol menьşeviig ba eseernyydeer yge negedeed, froont deerehee şiledeg jyynker ba kulaag seregyydii jiryylze ene demonstraacii buudahan ba xydelmerişenei organizaacanuudii buta soxihon baina.

Jyynkernyyd ba oficeernuud bolbol „Praavda“ gazeetiin redaakcada dobtolgo xehen baigaa. Bolьşeviiguudii areestalaza ba tyrmede xaaza baiba. Bolьşeviiguud bolbol daxiza podpoolido oroxo johotoi bolhon baigaa. Sagzuuriin zasag bolbol Leeniniii areestalaxa geze zaxiraba. Paartiiin baalan duradxahanai johoor Leenin bejee niuuba. Leenin bolbol xydelmerişen janzaar xubsalaad, Ivanoov gedeg xydelmerişiiin neriin paasporttai Leeningraad şadar Sestroreeckiiin tende balgaanda xorgodozo baiba, tiigeze nege xedii sag soo baigaad Finliaandida orohon baigaa. Xydelmerişen bolbol xyndete voozdьjoo ali byxii argaar xamgaalaza baiba.

Byrzyaazi bolbol froontdoş, aradaş gaaraza galzuuraza baiba. Byrzyaaziiin intereesyydii xamgaalagşa menьşeviig ba eseernyyd jyynde xyrgexenь geze byri ton xozomdongi xydelmerişen oilgozo exilebe. Şine şine xydelmerişen bolьşeviiguudai zergede nemen orozo baiba. Bolьşeviiguudai paartiiin geşyydei too 200 mingan xyn xyrter urgaba.

Ijyyliiin xuuşaar Petrograadta bolьşeviiguudai paartiiin VI xural xuraldaba.

Xural deere Leenin baigaagyi. Leenin podpoolido baihan baigaa. Xuralai xydelmeriii Staalin udaridaba. Staalin bolbol zebsegte vostaanida beledxexii paartiiiji uriaalaba.

Xural bolbol socialiis revoliyyciin ilaxa zamuudii todoxon xaraalahan ba orondoxi handaraltai temesexe xemzeenyydii zoxioohon baina.

Oros oron sooguur tarahan delegaaduud bolbol sagzuuriin zasagii esergyysexe vostaanida, tereenei zasagii unagaaxa ba Soveeduudai zasagii, xydelmerişen tariaaşan xojoroi zasagii togtooxo jabadalda xydelmerişeniii ba ygeitei tariaaşaniii beledxeze exilebe.

Tiixede byrzyaazi ba pomeeşeguud revoliyycii esergyysexe xoroto ygesel emxilehen baina. Tedenei daalgabariaar generaal Korniilov gedeg xydelmerişen ba soldaad depytaadnarai Soveeduudii buta soxixiin tulada, xydelmerişen ba tariaaşaniii bazuuza alaxiin tulada bejejee Oros oronoi xizaargyi erxete zaxiragşa bolgon sonosxoxiin tulada, ofeceernuudhaa, kasaguudhaa, seregyydei geegdengi xehegyyd hee jixenyyd otriaaduudii sugluulza Petrograad teeşe jabuulhan baina.

Bolьşeviiguudai uriaalaar Petrograadai xydelmerişed ba Petrograaddaxi seregyyd bodobo. Korniilovoi seregyydii ugtuulan elьgeegdehen revoliycioonno agitaatornuud xydelmerişen ba soldaaduud bolbol Korniilovai soldaaduudta tedenei generaalnuudai ynen zorilgii oilguulan xeleze ygebe. Korniilovai poolkiin soldaaduud bolbol revoliyycii esergyysexehee arsahan baina. Byrzyaaziiin xorotoygeselbyten gyi unaba. Xydelmerişen ba tariaaşanai baalaltaar Keerenski bolbol Korniilovii areestalaza tyrmede huulgaxa uşartai bolhon baigaa.

Korniilovii xydelmerişen ba soldaaduudai ilahan ilalta bolbol bolьşeviiguudai paartiiin nyleeji ulam jixeer bexizyylbe.

Xydelmerişen ba soldaaduud bolbol Korniilovoi yimeenei hyyleer menьşeviigyyd ba eseernyydii Soveeduudhaa nam nan zailuulza, tedenei orondo bolьşeviiguudii hungaza exilebe.

1917 onoi namar Petrograadai ba Moskvaagai Soveeduudai olonxinь bolьşeviiguudai garta orohon baiba. Soveeduud bolbol proletaariiin revoliyyciin ynen bodoto ceentrnyyd bolbo. Ene soveeduud bolbol xydelmerişeniii zebsegleze, Ulaan Gvaardiii bii bolgozo, zebsegte vostaaniii beledxeze baiba.

Leenin bolbol vostaaniii tolgoilon udaridaxiin tulada byrzyaazna zasaghaa bejejee niuuza jabaza oktiaabriiin exieer Petrograadta bii bolbo. Leenin bolbol mynee xadaa xydelmerişenei ilalta xangagdaa geeşe geze, darii tyrgen zebsegte vostaaniii exilexe, byrzyaaziiin, menьşeviigyydei ba eseernyydei zasagii unagaaxa ba Soveeduudai zasagii togtooxo xeregtei geze xelehen baina.

„SSSR-ei xuriaangii istooriiin kyyrs“ geze nomhoo abtaba.

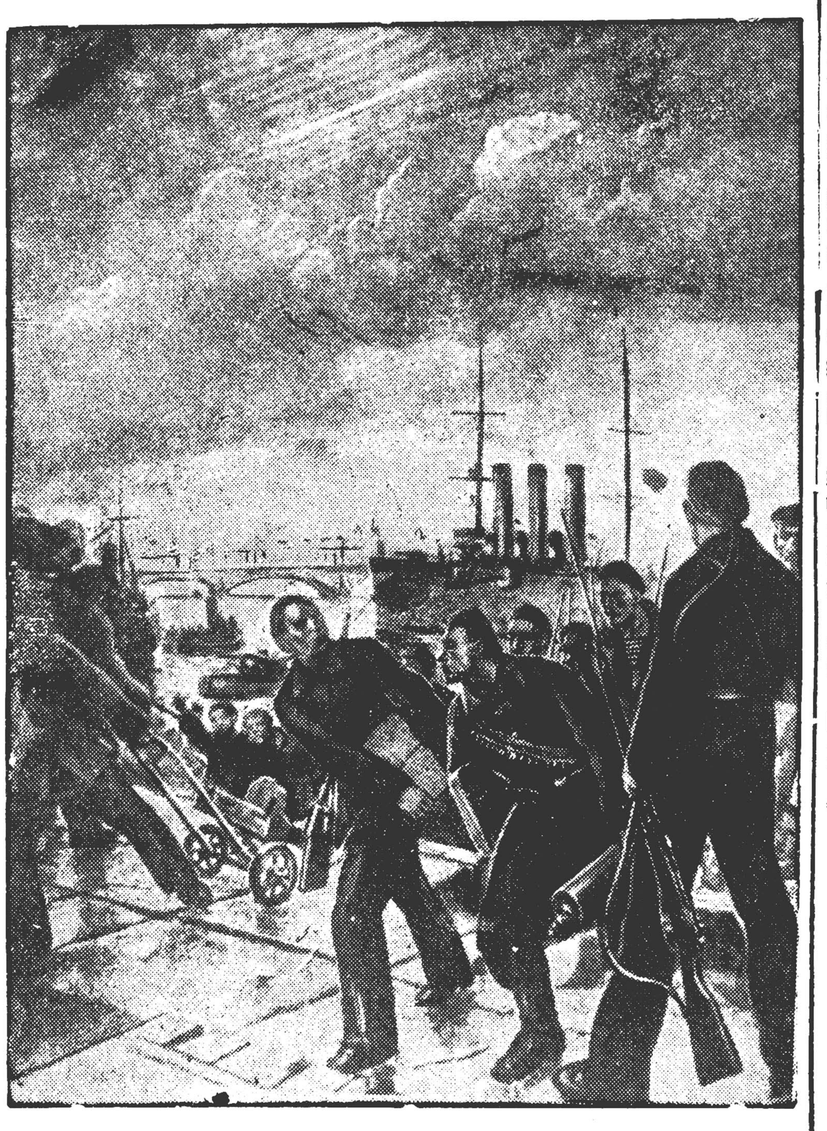

„Avroora“ paroxoodhoo buuhan moriaiguudai desaant xydeeznig Şykmiinei zurag. (SSSR-ei revoliyyciin myzei)
(Sojuuzfoto)

AIMAGAI GAZEETANUUDHAA

„MIXA BA TOHONOI TYLEE“
(Jaruuniin aimagai gazeeta)
Kombajnioornuudai myriisee

Kombajnioornuudai myriisoende nyxer A. Zagoorov bolbol oktiaabriiin 2-oi yder 445 gektaar xuriaaza tyryyşiin huuri ezelbe. Ene xuriaalgiin sezoon soo Dorziijev B 190 gektaar ba nyxer S. Kopliçev 186 gektaar xuriaaza, kombaajnaar xuriaaxa noormonuudaa dyyrgebe. Baha kombajnioo P. Nikolaajev bolbol 335 gektaar xuriaaba.

„ULAAN TUJAA“
(Xoriiin aimagai gazeeta)
Noormoo 300 proceent dyyrgebe

Deede- Xyrbi. „Şine- Azal“ kolxoozoi tariaa xuriaalgiin 2-daxi brigaadiin Dulma Dorziin gegşe 35 buxal booxo noormotoi aid. 104 buxal erxim şanartaigaar boozo, ydereigee noormii 300 proceent dyyrgedeg baina.

Dorziin gegşehee zişee abza xydelegtii!

△ △ △

Urihalamziin myngenei oruulgii dyyrgebe

Agi. Mogoitiin somonoi „Socializm“ kolxoozoi kolxoozniguud 4895 tyxerigeer „SSSR-ei oboroonii bexizyylxe urihalamza“ zaxiaad, eneenee gurbadaxi kvaartal soo sym oruulza dyyrgebe.

M. Baldanai

Xozomdogşod xoişonь tatana

Zakaamin. Tus aimag dotor finaansiin kampaani ton hula jabana. Zarim somonuud finaansiin kampaanida anxaralaa ton baga tabiza, Sanagiin, Jongorboin, Caxirai ba bişe somonuud byxe aimagaa xoişonь tataza baina. **Xydee bişegşe**

XEBLELEI ŞINZELEL

Ojoorgyi habada uha yjyylne

„Kolxooznig“—BK(b) P-iin Agiin AK-ai ba AGK-ai oorgan

Agiin aimagai ali byxii jabuulga tahaldalda orozo, azalaigaa xoinohoo oroldozo jabahan kolxoozniguudai dunda arxi kaarta delgerhen ba aimagai nojodii aişaluulxa, beleg seleg barixa g. m. bildaguuşalgiin buzagai praaktika yrgeneer delgereheer myn nelieed yninei boloo.

Ene rajoondo hyylei zilnyydte ybehen dutaad malaa yxyyldeg, mal jixeer hubairadag, tariaa tuşaalga ba xuriaalga tahaldadag, kolxoozuudai xydelmeriiin emxidxei ogto tabigdaagyi orxigdohon baidag bolhon baina. Jaaxa daa iime boloob gexede, myneе ton eli baina. Ene aimagai azaxuin gol gazarnuudta aradai daisad, japoonai şpioon Polikaarpov tyryytei huugaad xoroto buzagai handargal hyid xeleigee xydelmeri xeden zilei torşo soo zorgooroo jabuulza baihanaa balşiisa barigdaba.

Iime baixadanь hyylei zil soo aimagai „Kolxooznig“ gazeeta jamar şugam bariza, ali tuxai temeseze baigaab geze yzee haa—ojoorgyi habada uha yjyylze baihan baidal xaruulna. „Kolxooznig“ gazeeta ba tereenei „holigdoşogyi redaaktor“ Nimiin bolbol aimagaigaa nojodto (Polikaarpov, Teelin) ami bejee dyyren gyisedeer ygeze, ali şadaxaaraa bildaguuşalza, xydeehee orohon signaalnuudii gamgyi daraza baihan ba kriitikeş xee haa Teelin, Polikaarpovuudta urid yzyylze „zybşeel“ abhan xoinoo gargadag baigaa.

Tiiheer baitar, Agiin aimagai buzar baidal moziin gazeetanuudaar elişelegdeze exilxedenь „Kolxooznig“ gazeeta „alduugaa“ zahaxa geze bodobo. Tiixedee jaagaab gexede, aimagai baidalii handaahan gol gemtenei negen Teelinde „kriitikiin“ tyryyşiin yge ygebe.

Teelin bolbol „Kolxooznig“ gazeetiin main negenei noomerta „Agiin aimag dotorxi xydelmeriiin dutuunuud“ gehen—iime yrgen delger garşagtai bişegeer „kriitikiin“ xi tataba. Xediiş xylieebel sarhaa jamar hyn garaxab gehenei udxatai, Teelinhee janar kriitike garxa belei. Teelinei xehen kriitike xeniii etigyylxe belei.

Teelin xuuşanaa hanaza, şanalhan meteer iigeze bişebe:

„Miniii zyghee garhan uugtii, edigtii, zugaalagtii, sengegtii gehen zaabri... baina.

Bi tiime zaabarinuudii kolxoozuud deegyyr zilei toosoonoi kampaaninuudii yngergexe geze jabaxadaa xelhen baigaab. Tere suglaanuud gansal ilalta amzaltaa byridxehen, aimag dotorxi alban zurgaanuudai alduu dutuu ba kolxoozuud bolon kolxoozuudai udaridagşadai alduu dutuu tuxai jyyme xel seegyi yngerhen baina. Ene suglaanuud deegyyr olon kolxoozniguud ba tereen soo bi Teelinş arxidalsaza hogtuu baihan bainab. Suglaanai hyyleerş xeden yder soo kolxoozniguud hogtuu, arxidaza xydelmeriee xengyi baidag baigaa hen“.

Eneenehee xoişo baha jixe zabhar bolbo. „Kolxooznig“ gazeeta bolbol aimag soo bolzo baigaa xorololgii ongilon uudalaza gargaagyi, tedeeniii xen xamagaalza xen tolgoilzo baigaab geze sexe zaahan statьjaa redaakciin zyghee negeş tabiaagyi. Aimagaigaa tuşaaltadai buzagai xydelmeriii zaaxahaa, „şydxerei adishaa terjeldegi“ şingi, „Kolxooznig“ gazeeta aidag baina. Jyre deedteegee baihan tuşaaltadii kriitekeldeggyi, xarin bildaguuşalza, aimagai ali negen gazarta bolhon xorololgo tuxai xydeleşegyi faaktiin baixada „Kolxooznig“ gazeeta tereeniii zoriuuta zizeg xereg bolgozo, egeelei dutuu alduu bolgon bişedeg baigaa.

Yngerxedee ijyyliiin 31-da xezee yni byrzyaazna—nacionaliistnuudai uurxain eliryylegdeed baihan xoino, aimagai gazarai tahagta aradai daisadai uşaruulhan xorololoi ton eli bolhon xoino „Kolxooznig“ gazeeta gazarai tahagai xydelmeride iime segnelte ygene:

„AZO jyy xeneb gexede, medee muugaar xuriaana: maşiina moridoi too abna, yzehen duulhan muu faaktnuudii sugluulna. Jabahan gazarta AZO-gai naçaalьnig Çimedyyn—„jaaragtii şamdagtii“—gedeg baigaa.

„Za“ geze kolxoozoi udaridagşadai xelxede busaza almagaa jirene. Iime meetodeer „udaridana.“

Ene baidal mynee yder jyy xaruulnab gexede AZO-gai udaridagşa baihan Çimedyynei amagalan hanaatai baihaniii ba angiiin daisan elimeentnyydei aktiivna bolood, ybehe ba tariaa xuriaalgada xoroto xereg xeze baihaniii xaruulna“ geze bişeed kolxooznig gazeeta iime kayçyyk tobşolol xene—„.... aimagai Gyisedxexe komiteed eeriingee gazarai tahagai untangi udaridalgii heriyylxe tuxai xelsee haanь mynee yjede xoriuulgyi baina“.

Myn aikoom komsomoolol xytelberide byrzyaazna nacionaliist Dogdomee gegşiin hungaad komsomooloi emxide kulaaguudii abza, tedeentei xamta komsomooloi zuram discepliine unagaaza komsomoolol xyndii buuruulza baihanaa eliryylegdehenei xoino, mene haja aavgustiiin 4-de „Kolxooznig“ gazeeta bolbol Dogdomeen jabuulza baihan daisan xarşa şugamii sexe nerlexiin orondo, egeelei biyrokratiis şugam mete bolgozo bişene:

Aikoomoi gol xymyyzelei „meetod“ xadaa: „Komsomoolhoo gargaza xajaxa, bileedee yter yg, xydelmerihee gargan xajaxa, xara noxoi“ iime ygetei udaridalgatai baihan baina“ gene.

Enenь xadaa aradai daisad ba tedenei tuhamarşadii daldalza baihan xereg bişe gy? Yngerxedee Agiin aimagai ceentrei kylьtmaagai prikaasşag nacionaliist Cedenjeşe Oçoroi gegşiin aimagai gazarai tahagta baihan eeriingee „tanilnuudta“ xomor baraa niuuza ygeze baihan buzagai faaktiinь bişexedee „kylьtmag ta bolhon honin“ gehen garşagtaigaar ygene. (16 m).

„Kolxooznig“ gazeeta ba tereenei redaaktor Nimiin gegşiin xydelmeriiin stiilь iime baina. Ene gazeeta bolbol aradai daisad-byrzyaazna-nacionaliistnuudii oroido eliryyleegyi, faaktiin eliş bolood baixada tereeniii daraza daldalza baigaa. C.O. „Praavdiin“ şinzeleleiş hyylde xydelmeriee şineer, xursaar tabiza şadaagyi, myneexi niuulga daldalalgiin şugam yrgelzelheer baina.

Jyynde iimeb gexede—negen xariuu baixa baina. Redaaktor Nimiin bol yngeregşe zilde Polikaarpovtai xamtarza johotoi trockiis statьjaa gargaad, „Ynen“ gazeetiin şinzeleleer paartiiin aimagai komiteed Nimiin gegşii albanhaanь xoloduulhan şingi bolboş, myneе xyrter tereenee bariza baihan baina.

Enenь xadaa şpioon Polikaarpovai eeriingee naidamtai xyniii bariza baixii oroldohon xereg myn bolno. Nimiin bolbol şpioonoi tyşexe naidamtai xyn baihaniiinь eli baina. Nimiin bolbol byrzyaazna nacionaliistnuudtai xaluun barisaatai (Ciicikov ba busad) sag yrgelze arxi uuza jabadag xyn baina.

Iimiinь medeze baigaad aimagai partiijna organizaaca myneе xyrter xamagaalgiingaa şugam barimtalza baixanь hezegtei.

BMASSR-ei CGK-de

Viistavkiin komiteedai sostaavhaa Dorziijevii ba Dampiloniii gargaza xajaxa geze BMASSR ei CGK-ai preziidiym togtoobo.

***

BMASSR-ei CGK-ai preziidiym viistavkiin komiteedai sostaavii iimeer batalba: Belьgaajev, Poxosoojev, Jerbaanov N., Badmaajev, Baabuşkina, Tiyymencev, Zimiin, Şestaak, Fomiin ba Kootov. Tyryylegşenь nyxer Belьgaajev G. C.

ARADUUDAI IRAGUU ZOXIOOL

Sengeleg, xyxiyy zargaltai kolxoozoi azahuudal tuxai

Ardagxan boronuudaa temesyylze,
Ariijiinş orojii daa buşuuxan.
Abiingaa neriiji nerelyylze
Arteeldaa orojii daa buşuuxan.

Xotogorxon boronuudaa temesyylze,
Xuşuujiinь dabajii daa buşuuxan.
Komsomoolxon nerejee nerelyylze,
Komuunadanь orojii daa buşuuxan.

☆

Şiliin modonoi şilbehen deer
Şinginedeg xyxii zargaltai.
Seseseerxen gyrenei debisxer deer
Şinexen azalşan zargaltai.
Uuliin modonoi şilbehen deer
Ujangaldag xyxii zargaltai.
Ulaan gyrenei debisxer deer
Udaarnig azalşan zargaltai.

Agiin almagai, Zunjaalain somonoi B. Budiin xelebe. 1935 ondo garhan duun gexe.

☆

Şiliin oroi nogootoi
Şildeg zeerdem tereende.
Şine naadan ceentrte
Sedxil zyrxem tereende.
Gubi tala nogootoi
Gubil zeerdem tereende.
Gojo naadan ceentrte
Gunig zyrxem tereende.

M.- Şiberei almagai, Sutain somondo bişegdehen duun.

Revoliyyciin urdaxi duunuud

BOLЬŞEVIIG BOLXONЬ XOLO BIŞE

Vostoog Sibiirtenь xydeleeteil baina,
Bolьşeviig boloxonь xolo bişe.
Buugainь ajuulda dairaldaal haa,
Bodoldoo gomodozo by jabaarai.
Bolzortoixon nyxerni,
Busazal gertee jireerei zyy.
Sibiirь vostoognai xydeleeteil baina,
Sereg bolxonь xolo bişe.
Seregeinь ajuulda dairaldaal haa,
Sedxildeel gomodozo by jabaarai.
Şinelhenxen nyxerni
Sereghee gertee jireerei zyy.

☆

NIKOLAI DARAGDAA

Xaluun naratai delxeide
Xaliuurza baina nogooniinь.
Xamagai deede Moskvaada
Komuuna—soveed bolzo baina.
Xargis munxag Nikolaiji
Xubisxal bolzo daraba le.

Senxir naratai delxeide
Senxiize baina nogooniinь.
Ceentr deede Moskvaada
Şinexen soveed bolzo baina.
Şiggyi munxag Nikolaiji
Sereg bolzo daraba le.

NYXER TUXAI DUUNUUD

Targanxan xyriniijiim asuugaal haanь,
Taladanь saxilza jabana geerei.
Tanilxan amaragiijiim asuugaal haanь,
Tarbagatain feermede baina geerei.
Xurdanxan xyriniijiim asuugaal haanь,
Xuhatain xyndiide jabana geerei
Komsomoolxon nyxeriijiim asuugaal haanь,
Xoninoi feermede baina geerei.

Unaganxan xariijiim tanixalhaaş,
Uusadaa myşenxen tamagatail jym
Uşarhan gansiijiim tanixal haaş.
Urdaa odonxon oordentoi jym.
Şildegxen xariijiim tanixalhaaş,
Şilbendee myşenxen tamagatail jym.
Sedxiltei gansiijiim tanixalhaaş
Seregei odonxon oordentoi jym.

☆

Unagan unagan şargalxan
Urda nuurai saaxanuur.
Uşarsanxan amarag nyxerni
Ulaan tugai dooxonuur.

Xaisan xaisan şargalxan
Xajaa nuurai saaxanuur.
Xanilsanxan amarag nyxerni
Komuuniin tugai dooxonuur.

MAARKS—LEENINEI TUG

Ezerxeg, tyrimgein konfereencaas
Ebseltiin nairamdaan garxagyi daa,
Ebteixen zagsajaa temeseendee,
Ebdeleed darajaa xarjasuudii.

Maarks—Eengelьs—Leeninei
Ulaan tugii manduulaad,
Staalin nyxer bagşiingaa
Udaridalgaar jabajaa.

Şudarguu socialiis revoliyyciin
Şiryyxen busalgaan dyteleo daa,
Şunaxai ymexi kapitaalii
Şuluuxan xurdanaar unagaajaa.

Maarks—Eengelьs—Leeninei
Ulaan tugii manduulaad,
Staalin nyxer bagşiingaa
Udaridalgaar jabajaa.

Komuniis paartiaaraa xytelyylze,
Xamtiingaa zagsaalii bexizyyleed,
Gabşagai baildaanai gabijaagaar
Galzuurhan faşiizmii xymeriyyljaa.

Maarks—Eengelьs—Leeninei
Ulaan tugii manduulaad,
Staalin nyxer bagşiingaa
Udaridalgaar jabajaa.

Ene duuji D. Daşaniniin zoxioohon baigaa. Mynee goorod ba xydee niutaguudta yrgeneer delgerehen baina.

LEENIN BAGŞA TUXAI DUUNUUD

Byrenxii mananda teerideggyi
Byrged şubuud xeerxei daa.
Bygediin tulada oroldogşo
Bagşa Leenin xeerxei daa.
Utaa mananda teerideggyi
Uuliin byrged xeerxei daa.
Olonoi tulada oroldogşo
Ylьjaanov bagşa xeerxei daa.

Yrgen delxeiji gereltyyldeg
Yyrei sagaan tujaa le.
Ygtehen sylee erxemnai
Ylьjaanov Leeninei oroldolgo.
Yjiin bide bygedeeree
Ylemze tyrgen bolbosorjo!
Yninei xaranxii baidalaa
Yrin xajaza xaxasaja!

Oktiaabriiin aguu jixe socialiis revoliyyciin 20 zitei qido

1920 onoi main negende Kreemlide bolhon Byxerosiiin sybbootnik deere V. I. Leenin jabalsana.
Uran zuraaşa M. Sookolovai zurahan kartiinahaa (SSSR ei Revoliyyciin myzei)

Nyx. Voroşiilov tuxai duunuud

Xadahaa ynderxen stoolbomnai
Xaraxan erieen budagtai daa.
Kavaleeriiin komandiir Voroşiilovnai
Karmaan deeree oordentei daa.
Şelehee ynderxen stoolbomnai
Senxirxen erieen budagtai daa.
Seregei komandiir Voroşiilovnai
Seezen deeree oordentai daa.

☆

Xyl sagaan xyrineeree
Xyndeldyylee Voroşiilov.
Xydelmerişen - tariaaşanai xybyydii
Xymyyzyylee Voroşiilov.
Tabagai sagaan xyrineeree
Taşaalduulaa Voroşiilov.
Tariaaşan - xydelmerişenei xybyydii
Tanilsuulaa Voroşiilov.

☆

Xaraxan yyletei ogtorgoido
Xanxinan niisedeg aeroplaamnai.
Komuniisxan yzeltei SSSR-ee
Xamagaalan saxidag komandiirnai.
Senxirxen yngetei ogtorgoido
Şenxinen niisedeg aeroplaamnai.
Şinexen yzeltei SSSR-ee
Seregeeree saxidag komandiirnai.

Ulaan Aarmi tuxai duunuud

Baraan baraan mo[illegible]
Baatar Ulaan ser[illegible]
Baatar Ulaan seregyyd
Bata haixan zuramtai.
Ee ee xa xa xa,
Bata haixan zuramtai.

☆

Aazam Selengiin adagta
Amaraltiin oron tendel xa,
Ardagxanuudaar şidelyylhen
Aarmiiin seregyyd tendel xa.
Aarmiiin seregyydei dundahaa
Aadristail pisьmoo jirezel baina.
Aadristai pisьmoojiinь abazarxiood
Alagxan zyrxem ujarzal baina.

Komsomool gehenxen znaagtaildaa

Xotogorxon xyriniijiin tanixa gyilte
Kolxoozoi gehenxen tamagatail daa.
Xolşorxon nyxeriim tanixagyilte
Komsomool gehenxen znaagtail daa.
Melzenxen xyriniijiim tanixagyilte
MTS-iin gehenxen temdegteil daa.
Miniiingeel nyxerii tanixagyil te
Miliiciin gehenxen temdegteil daa.

DUUNUUD

Taban zuunai molotiilkohoo
Targan borom huladanaşgyi.
Tabilan alag zyrxenheem
Tangil nyxerni xolodonoşgyi.
Zurgaan zuunai molotiilkohoo
Zulgii borom huladanaşgyi

Zorig ulaan xyrxenheem
Zoxidxon nyxerni xolodonoşgyi.

☆

Yyletei tengeriiin xaranxiida
Yyrei solbonoi todo geeşenь.
Yjelhen zaluuşuud bidenei
Yndehen surtaalai gojo geeşenь.

☆

Baisaxan şinzetei Bazagaraingaa
Baruuxan hugadanь bairalanxaibdi.
Bolьşeviig tysebtei taban zil soo
Barandaa kolxoozdoo oronxoibdi.

Barandaa kolxoozdoo orozorxiood,
Baidalaa haizaruulxa zorilgotoibdi.

Bişyyr, Bodonguudai somonoi Staalinai neremzete kolxoozoi Zalsarai Cebegei xelebe. (1935).

YGEITEI XYN

Urdanai sagta belei, yrgen jixe daidada, deliyyn jixe nugada nege ygeitei jaduu xyn huuza baidag jyme hen. Tere ygeitei jaduu xyn nege bajan xynde xylehenşe bolzo xydelmerilexii xelsebe. Nege zilde xydelmerilexii xelsexedee şeet vertь gazar tariaagaar xylehenşe jabaxaar xelsebe.

Tiigeed, tere ygeitei xyn bajan xyndee şineegee barataraa xydelze namar bolgobo. Namar tariaagaa xadaxa bolood, baixadanь jixe xiruu unaza, tere ygeitei xynei xylehendee abxa tariaaji xyldeezerxibe. Tiigeheer, tere ygeitei xyn hula talaar xydelze garba. Xoito zildenь baha tere bajan xyndee xydelxeer xeisebe xa daa. Tiigeed, gazarainь tala dundahaa utarxai gazar tariaa abaxaar xelsebe.

Tere zilde xydeleed, namar tariaagaa xadaxa bolxodonь baha xyiten bolood, tere xynei tariaaji xyldeezerxibe. Bajan xyneinь tariaan xyldeegyi byten garba. Tiigeheer, baha ygeitei xyn jyyş abangyi xydelze garba xa daa. „Jamar xubilgaatai zigtei jyyme geeşeb, bajan xynei tariaan jaaxadaa xyldenegyi, gansa minii tariaan xyldeed baixa jym, jadahan xyn xodo jadaza, zobohon xyn nahan yjedee zobozo jabaxa geze jaaxa jyyme geeşeb“ geze tere ygeitei xyn jixe ujarba. Jixe gaixahan tula tere ygeitei xyn Xyitii bederxem geze şibşebe txa Gurban yder, gurban hyni tarbagai hyxejee xursadaba, e,ermedene. Tiigehen xoinoo, tarbagai sagaan hyxejee bariza Xyitii bederxem geed jabaşaba xa. Şanxa baruun teeşe, turag şubuunai debize, turuuta morinoi jabaza xyrxegyi gazarta zoribo. Jaba jabahaar jabana, oşo oşohoor oşono. Tiize jabaxadanь, ogtorgoido xyreme şuluun şabşamal xada baina. Tere xada eede mylxize jabaad, deerenь garba xa. Garxadanь dalita şubuunai debieegyi, turuuta morinoi jabaagyi daida baina xa. Tiigeed, jabaza jabaxadanь, ogtorgoihoo tatuurgagyi, gazarhaa tulgagyi baişan baina. Tere baişanda ygeitei xyn orobo. Oroxodonь erzene myngen stool deere edieenei deeze byri tabiaatai baina xa. Yldeze, daaraza jabahan ygeitei xyn, tere edieenhee edibe. Edieelheneigee hyyleer ygeitei xyn, tarbagai sagaan xyxejee bariaad, stool doronь xorgodood huuna xa. Tiize huutaranь tere gereerenь dyyren amitan oroşobo.

—Yyj, ene edieejiimnai xyn ediee le, jyyn ozoroob, xyn orozo jiree,—geldene. Tiize xelseze baixadanь Xyiten gazaahaa orobo xa. Baihan amitan Xyitemnai orozo jireee geldene. Tiixedenь ygeitei xyn Xyiteniii taniza abba xa.

—Jamar muuxai yner garnab, jyn orozo jireeb,—gene xa. Xyiten.

Tiigeze xelseze baitaranь, stooldorohoonь ygeitei xyn duu garna: „Xyiten aa, narin xyzyyjiş tarbagai sagaan hyxeeree sabşaxamni“.

—Jaaxajaa namai sabşaxaşnib,— geze Xyiten asuuna.

—Xojor zilde bajan xynei tariaaji xyldeegeegyi aad, minii tariaaji jyynde xyldeegeebş,—geze ygeitei xyn asuun xariuusaba.

—Xyldeehenees medeegyib, xybyyn naaşaa garza jire,—geze Xyiten xelebe. Tere ygeitei xynei stooldorohoo garxadanь, Xyiten erzene myngen stooldoo huulgaza edieelyylbe.

—Şi namda by uurla. Bi şamada ytelesee yldexe, daarxagyi jyyme ygexeb, minii buruu, namada by uurla,—gene xa. Xyiten. Tiigeed nege syymxe ygene.

—Eneenee gertee xyreed neegeereiş,— gene. Ygeitei xyn tere syymxejee abza ger teeşee jababa xa daa.

Gertee jireze jabaxadaa, zuuraa jixe yldene, daarana, tere syymxejee neegeed yzene. Neezerxixedenь tendeheenь, xojor basagan gaşareed: „Jyy idexebş, jyy idexebş“,—geed asuuna. Zyne byriiin idee xool tabiza ygene. Idieeleze sadaad, syymxejee xaaxadanь tede basagajanь syymxe soogoo oroodşono xa.

Gertee jireed, syymxejee neexedenь baha tede basagadanь garaad gertexi muu, muuxai jyymiinь xajaad, bultiinь hain haixan jyymeer geriinь dyyrgebe. Ygeitei xyn dutaxa jadaxajaa boliood zargalaa yzebe. Tiize baixadanь mynee bajan xyn ygeitei xyneide orobo xa. Jixe gaixaba.

—Xaanahaa jime zeeri oloobş,—gene. Tiixedenь, ygeitei xyn:

—Jadahan xyn xodo jadaza jabaxa jyyme bişe xynde iime zol baixa jym,—geze bardamaar xariuusana. Tere bajan xynee xyndelene, talgana. Xarixadaa bajan xyn ygeiteidee „manaida oşojo“ geze urina. Bajanaidaa oşoxodonь, bajan xyn targan mixaa şanaza, xatuu araxijaa uulgaza xyndelne. Araxijaa uulgaza hogtoogood, ygeitei xynei yge— şybiinь abana. Ygeitei xyn hogtohondoo xelexegyi jyymejee xelezerxibe.

—Şamada xojor zilde jabaxadaa tariaamni xyitende xyldeze, jyyş xylehe abangyi şamahaa arilaa hem. Gertee xariaad, tarbagai sagaan hyxejee xursadxaza bariaad, Xyiteniii bederze jabaa hem. Ajaar xolo daidada Xyiteniii olozo xelexedemni, Xyiten namada nege syymxe ygee hen. Tere syymxejee gertee asaraad neexedemni, dosoohoonь xojor basagan garza, iime bajan bolgoo hen namaiji,—geze ygeitei xyn xelene.

Tiize xelexedenь, bajan xyn xygşetejee xamahan baiza, arxiaa uulgaad hogtoono, myneexiee xudxana, xuimana, ygedee oruulna.

Ygeitei xyn hogtohon bolood, bajan xynei ygedenь orozo, myneexi syymxejee ygexe bolno.

Syymxejee bajan xyndee ygexeheenь xoişo xuuşan bairadaa ygeitei xyn oroşobo xa daa. Yldene, daarana—bodolgodo xatan urii bolno. Tiize jabaxadaa, baha myneexi „Xyitendee oşoxodom jaaxa jym“ geze şibşene xa.

Tarbagai sagaan hyxejee bariza, Xyitendee oşozo sool doronь orozo xebtene. Xyitenei ozorxodo:

—Xyiten aa, jaaxadaa xojor zilde tariaajiimni xyldeeze, namai yldexeegee, daaruulaahemş,—gene. Tiixedenь, Xyiten:

—Gaşar, nyxer, şamada yldexe, daaraxagyi jyyme ygeehemnaib, xaana xeebş tereeniimni,—gene.

—Bajan xyn namai mexelze abaa, abarxa xadaa abara, alaxa xadaa ala, şinii duran,—geze ygeitei xyn xariuusaba.

Tiixedenь, Xyiten tyryynxihee haixan syymxe ygebe.

—Zuuraa neeze ogto bolxogyi. Gertee abaaşaad, bajan xyntejee eneenee tyryynxi syymxeeree andaldaarai,—geze Xyiteniiinь zaxiba.

Gertee jireze jabaxadaa, zuuraa jixe yldene, daarana. Syymxejee neegeed yzen gexedenь, tendeheenь xojor şilbe ulaan xybyyd garaad, urgaar jyyn xeregteib, jyyn xeregteib“—geze soxino.

—Jyynş xereg ygei,—geze syymxejee xaaba. Gertee jireed, bajan xyneidee oşobo xa. Oşoxodonь bajan xyn,—xaanahaa jirebeş,—geed asuuna.

—Şamatai andaldaa xexejee jireeb, tyryynxi syymxeheeş byri haixan syymxe asaraab,—geed xaruulna. Bajan xyn syymxedenь jixe xorxoi[illegible].

—Andaldaa xadaa andaldaja,—geed syymxedenь harbagad gene.

Ygeitei xyn syymxejee andaldaza tyryynxi syymxejee texeriyylbe xa.

Bajan xyn xaa xaanaxi nojodii, bajad nyxedyydee uriza, zugaa nair xyylxejee zabdab[illegible]. Xaa xaanaxi nojod, bajad suglarza, stooldo toiron huunad. Myneexi bajan xyn tede suglarhan nojod, bajadaa urai eldebei ediee xool tabin xyndelze baixadaa:

—Bi tanai ugahaanxihaan Ilyy bajan boloob,—geze myneexi haixan syymxejee asarza r[illegible]xedenь, tendeheenь xojor şilbe ulaan xybyyd garaad, xojor tymer urgaar myneexi bajanai, tende huuhan ailşad nojod, bajadai tolgoinuudiinь delbe hamna soxino, zarimiinь alana. Myneee nojod, bajad tere urihan bajan xyniii, maniii soxiuulxajaa asaraaş,—geed tolgoin saaza xeze tere bajaniii alaba xa.

Tereenhee xoişo ygeitei xyn bajad, nojodoo daraza, ynen zargalaa yzebe daa.

Ene yiigerii Booxonoi almagta xelsedeg baina.

Agiin aimagai partaktiiv

Agiin aimagai alban aparaaduudta aradai daisad yşөө huuza baina

Agiin aimagai ceentr deerexi partiijna aktiivai suglaan bolzo, C O. „Praavdada“ garhan „Diplomaad johonoi multaralganuud tuhalaxagyi“ gehen statьjaa ba BK(b) Paartiiin mozkoomoi eneen tuxai gargahan togtoolii xelsehen baina.

Aktiivai suglaan bolbol urdanь Agiin aimagta xydelmerilze baihan Teelin, Urtebaajev ba Myyxin gegşedii paartida erxizo xer bolxo baihanai tuxai asuudalii zoxixo organizaacanuudtanь medeesexe gehen baina. Aktiivai suglaan bolbol AKS-ai dergedexi bolodxolei komiteedhaa Agiin aimagta baihan tyleelegşe Aslioozov N. gegşii paartihaa gargaad, tolgoin xeregte xabaaduulxii erihen baina. Aslioozov bolbol paartida uran mexeer şurgan orohon, jixexen kulaagai xybyyn, tyleelegşe baixadaa Agiin aimagai kolxoozuudta kleeşçetei yrihenei tariaa xoroto zorilgoor ygeze tariaa talxiijinь kleeşçeer xaldaahan baigaa.

Aikoomoi instryyktor Zamsaranoo S. bolbol johotoi nacionaliist, zabxairan zadarahan elemeent baixa tula, xydelmeriheen gargaxii eribe. Myn bandiid xynei xybyynei hamgan Bardiimova gegşiin paartida bailgaza bolxo tuxai saaşanь xelsexe gebe. Aikoomoi byridxelei xeregii erxilegşe Budazaapova xadaa hyylei yje xyrter abaga lamajaa niuuza baihan tuladanь aktiiv bolbol xeregiinь darii yzexii erihen baina. Ene Budazaapova bolbol yge xelexedee eliryylegdeegyi burzyaazna-nacionaliistnuud ba tedenei tuhamarşad tuxai ogto xeleegyi baina. Ene bolbol miin bişe, hezegtei baixa jym. Jyyb gexede Budazaapova bolbol şpioon B. C. Dogdomee gedegii Aikoomoi xojordugaar sekretaarь bolgoxii orol dohon, myn yngeregşe zilde karmaandaa partiijna bilieedtei zyyliryydii arestovaalxadanь duragyidehen ba baha partiijna niuusa dokymeent ygei bolgohon baibaş, sekretaarь baihan Polikaarpov gedeg tereniii orxihon baigaa.

Mynee Agiin aimagai alban aparaaduudta aradai daisad ba angiiin xarşa etegeedyyd yşee huuhaar baina. Ziseelxede: baankiin tahagta atamaan semioonovai seregte hain duraaraa jabahan Byytin gedeg baina. Enenei bandiid xojor axanaranь xiliin saana zugadan garhan, tedentejee barisaatai baixa jym. Myn ende kulaagai xybyyn Damdiinov baina. Nooho beledxexe sojuuzda tabxain dugarai seregte edebxiteigeer jabahan Dygarzaboon. sylelgende jabuulagdahan kulaagai xybyyn (Aga-Xangilai somon) Batacereenov gegşed baina. Finaansiin tahagta kulaagai xybyyn Sanzimityypov, komxoozdo—gebşe lama Badmiin D., AGK-ai jyrenxii xeltesei erxilegşiin tuşaalda tomoxon kulaagai xybyyn—Zigmidei, xargii zam barilgiin kontoorada—pooboi xybyyn Tatayyrov ba pooçtiin kontoorada—xulagaişa, zyylig Sandaanov gegşed baina.

Myn ene mete Agiin ba Mogoitiin MTS-de bolbol angiiin xarşa etegeedyydeer buzagairuulagdahan baina. Zişeelexede: Agiin MTS-te johotoi nacionaliist, urdanь paartihaa gargagdahan M. Ajuuşiin gegşe mexaanik baina. Myn lamanar Dorziin Sanza, Rinşineo, tabxain dugarai seregte jabahan Daşiin, zabxairahan, zyylig Kostroomin, gazarai tahagai xydelmeriii unagaahan tula paartihaa gargagdahan Çimidyyn ba busad 10 tuxai lamanar xydelmerilze baina. Agiin MTS bolbol angiiin daisanuudtai nigta barisaldahaniii şuud yzyylne. Ene MTS-ei partoorg Xaranoxoojev bolbol aman yge deeree revoliycioon no heremze xeregtei gedeg aad, ynendee angiiin daisanuudii daldalan xalxalaza baina. Myn MTS-ii iime buzagai baidalda xyrgehen jabadalda urdiinь direektor baihan Xandazaapov gemtei baina.

Mogoitiin MTS-te byxgaalterai azalda kulaagai xybyyn Razmaxniiin, toosoonoi talaar tuhalaxa direektorta kulaagai xybyyn ba ulaan partizaanguudii buudahan Eepov gegşed baina. Edener bolbol şoofernuud ba traktoriistnuudai dunda duragyilxexe jabadalii zoriuuta hanaataigaar gargahan tula, xeden şoofernuud xydelmerihee garza oşohon baina. Ene jabadalda direektor Borgonsoojev tuhalahan baina. Borgonsoojev bolbol xen be? Ene bolbol zaiguul zolьbi xyn, MTS-ei myngiiji eereşelehen partoorg baixadaa exin şatiin partiijna organizaaciin xydelmeriii handaan unagaahan, partiijna xeregee eli xajahan ba Mogoitiin kyystedexi xydelmeri bolbol argagyi jixe tahaldalda, kombaajnanь noormoo dyyrgedeggyi, myn tedeniii xereglere ygei kolxoozuudta jabuulhan baixa.

Agiin aimagdaxi komsomooloi organizaaca bolbol angiiin daisanuudaar buzagairuulagdahan baina (Zigmiitov, Babyyjev, Togoonov B. Sandanoo, Tygmyytov X. gexe zerge). Agiin bagşanarai hurguuliiin dergedexi komsomooloi organizaaca xadaa komiteedai sekretaarь Erdeniijevhee exileed angiiin daisanuudaar buzagairuulagdahan. Iime uşar deereneе tedenei dundahaa zinoovjevtanai nom debter oldohon ba zarim komsomoolşuud xadaa „bi trockiist tula arxi uunab“ geze xeledeg baina.

Agiin AGK-ai dergedexi partkoom bolbol aradai daisan Gotoovcev gegşetei oiro barisaatai Biişkin (aimagai Vojenkoom) gegşii daldalan xalxalaza baina. Ene Biişkin bolbol 1923 ondo paartihaa gargagdahan baixa.

Urtiin somondo komuniistnar Bambuujev D. ba Dorziin Z. gegşed xadaa aradai daisan B.C. Dogdomeetei barisaatai baixa baibaş, Bambuujev aimagai partiijna suglaan deere şalgaltiin komiisiin geşyyn bolhon baina.

Ene durdahan faaktnuud xadaa Agiin aimagai partiijna organizaaca bolbol aradai daisad ba angiiin xarşa elemeentnyydhee seberlegdeegyi baihaniii eli yzyylne. Ede byxen tuxaida manai „Ynen“ gazeetada xeden udaa garahan bolboş, terenei johoor jyynde xemzee abtanagyib? Ene uşar bolbol kriitikii bydyyligeer xabşahan jaoadal bişegy?

BK(b) Paartiiin aimagai komiteedai şugam bolbol aradai daisanuudii daldalan xalxalza baihan şugam gexehee ondoojyy gexeb.

Agiin bolьşeviiguud byxe xysee daişalan emxilze, aradai daisanuudii yndeheerenь butasoxizo ygei xexe johotoi.

I. Vostookov, D.S. Agiinski.

▽ ▽ ▽

Gyreniii mexelegşedii xeheexe xeregtei

Xoriiin MTS-ei traaktorai brigaadnuudai mynee zun xehen xydelmeriiin toosoo ba dyngii zybeer xaruuixa g. z. barimtalxa dokymeentnuud ygei baina. Tus MTS-ei direekce bolbol paar ba gazar xaxalalgiin tuxai medee elьgeexedee ton xudaiaar elьgeeze gyreniii mexelhen baina.

Zişeelxede, aavgustiin 10 da 1872 gektaar şine gazar xaxalaabdi geze medyylheniinь, ynendee tiime bişe, xarin sentiaabriiin 20 xyrter 1650 gektaar xaxalagdahan baigaa.

Ene meteer xudal xuurmag medeenyydii nelieed olonoor jabuulhan baixa.

Ene xenei xeze baihan gembe?—gebel, MTS-ei direekce zemetei bolxo baina. Ende sag yrgelze arxidaza azal toosoonoi xeregii zoriuuta busaiduulhan ba eb emxiiinь alduulhan buxgaalter Cibiriakoov gegşe xuuliiin xariuusalgada xamaaduulagdaxa johotoi.

Sod. Solbon.

Xitaddaxi dain baildaan

JAPOON-MONGOLOI SEREGYYD YÇYAANЬ GOORODII EZELEE ○ JUAANЬPIINAI RAJOONDA XYSETEI BAILDAAN BOLNO ○ JAPOONTAN ÇZANDAANAI ZYYN XOITO VOROTAAJI EZELBE ○ XITADAI SEREGYYD JAPOONTANAI ATAAKII SOXIOO ○ JAPOONTANAI 48 SAMOLIOODUUD UNAGAAGDAHAN BA 16 GEMTEHEN BAINA ○ JAPOONGUUD XOROTO GAAZ XEREGLENE.

Loondon, 8. (TASS). Japoon-Mongoloi seregyyd yçyaanь goorodii ezelbe geze Reitr medeesene.

* * *

ŞANXAI, 9. (TASS). Şanьsii proviinciin xoito talada Juaanьpiinai rajoondo (Daiçzoyhaa urduuxanuur) şanga baildaan bolzo baina geze „Dagynbaoo“ gazeeta medeesene. Xojor talahaa jixexen geegdel yzene xa.

* * *

Loondon, 8. (TASS). Xoito Xitadta japoonai samoliooduud oktiaabriiin 8-nai yder Çzandaan goorodoi zyyn xoito vorotaaji ezelen abba geze Reiter medeesene.

* * *

Şanxai, 9. (TASS). Oktiaabriiin 8-nai yder Şanxain froontiin eldeb uçaastoguud deere baildaan exilee. Lodiaanhaa baruun-xoixonuur Sisiangyn miaoo orşom şadar xyseteixen baildaan bolzo baina. Çanьcziaczegei rajoondo xitadai seregyyd japoonai ataakii gederge soxihon ba dyrben pylimiooduudii buliaan abhan baina.

* * *

Şanxai, 9. (TASS). Xitadai seregei glaavna ştaabai oficiaalьna medeeselei johoor, sentiaabrь hariin torşo soo xitadai istrebiitelьnyyd ba zeniit artilieeri bolbol japoonai 48 samoliooduudii unagaahan ba 16 samoliooduudii gemteehen baina.

* * *

Şanxai, 9. (TASS). Xitadai Ştaabai tyleelegşiin medyylgiin johoor, xitadai seregyyd bolbol Lodiaanhaa baruun urduurxi baildaan deere xoroto gaazanuudii gurbadaxiaa xeregleze baina. Japoontanai xeregleze baigaa naitagaalgaxa gaazuud myn xoroto zyiltei baina geze narin anaalizai hyyleer eli bolhon baina.

Oktiaabriiin 6-da japoontan bolbol Çapein uçaastog deere ognemeeduudii exin xeregleze exilee.

✡ ✡ ✡

Ispaanidaxi froontnuud deere

Zyyn (aragoonai) froont

Ispaaniiin oborooniin ministeerstviin medeesehenei johoor respyyblikiinxinei seregyyd, oktiaabriiin 8-da Osaan dereevenei şadar yimyyleeşedei ataakii gederge soxibo. Syeera seektorte, yimyyleeşed bolbol Kysetaas ba Lomaade Ekmedioo rajoondo tagnuulai operaaca xebe. Yimyyleeşedei aviaaca Liriidiin orşon toironxiii boombodobo.

Teryeele seektorte respyyblikiinxinei artelieeri, Teryeeli ba Saragooroi xoorondoxi zamii boombodobo.

Urda froont

Oktiaabriiin 8-da, yimyyleeşen Posoblaanko seektorte aviaaca ba artelieeriin tuhalamza doro jaban Navalgyrylьjaa uçaastogta dobtolxojoo hanaba. Ysegelder, Penxjarooj-hoo Vilьjanyeeva delь Dykee oşohon, myn Inoxoos delь Dykeehee Belьmees oşohon zamuudai uulzuur deere yimyyleeşedei abhan poziicii respyyblikiinxin daxin heergenь busaaza abba.

Navalgyrylьjaa uçaastka deere xehen operaaciingaa eseste, respyyblikiinxinei seregyyd pleennigyydii ba trofeiji abba

Respyyblikiinxinei seregyyd, yimyyleeşedei jabagan xojor batalioonuudii ba moritoi negen eskadrooniii boombodozo tedenerte jixe geegdel uşaruulba.

Busa froontnuud deere jyyme ygei.

„RESPYYBLIKIIN YDER“

XYNDETE OLON UNŞAGŞAD AA!

Proletaariiin Aguu jixe uran zoxioolşo A. M. Goorьkiiin yysxelgeer „Delxein yder“ geze xojor sisteemiin baidalii negen yderei baidal deere xaruulhan jixe honirxoltoi nom xeblegdeze garba. Zyyn Sibiiriiin moziin „Vostooçno-Sibiirskaja Praavda“ gazeeta bolbol oktiaabriiin Aguu jixe socialiis revoliyyciin bajarai yderte zoriuulhan „Manai moziin yder“ geze tusxai noomer emxidxexee baina.

Ede byxii yysxelgenyydii haişaan xylieexiin xamta, **„Buriaad-Mongoloi YNEN“** gazeetiin redaakca bolbol myn tiime tusxai noomer Buriaad-Mongoloi respyyblikiin erxe baidal deere emxidxen gargaxa geze bodomzolobo.

Ene noomertoo respyyblikiingee ali byxii azahuudal baidalii negen yderei yliger zişee deere xaruulxii xysegdene. Ene yderenь oktiaabriiin 17 yder bolxo johotoi.

Manai gazeetii unşagşa olon nyxed taanadta xandaza, şuxala guixa uşar xadaa, ene yder—oktiaabriiin 17 yder xehen azal xydelmeriee, jyre xaişan geze ene yderii yngergehenee bişegtii. Ene yder taniii jamar jyymen tiime jixeer bajarluulhan, uur suxalii xyrgehen bainab, tede bygedii bişegtii.

Taniii paarti, komsomooloi bolon profsojuuzai zergede abhan baina gy?

Exe oroniiimnai xoroloxoo jabahan eldeb daisad, şploon, diversaantii bariba gyt?

Ynder deede tariaa xuriaaza abhan gy, ali zagaha jixeer barihan, agnuurida olzo omog haintai jabahan baina gyt?

Tanaida xyyged tyrebe gy, taa hamga abba gyt, ali xadamda oşobo gyt?

Nauuçna azal xydelmeri xeze dyyrgebe gyt, hurguulidaa hain huralsaba gyt, zurag zuraba, şyleg zoxiool bişebe, şine şuluu nyyrhenei gy, ali tymerei uurxai olbo gyt?

Tanai huuhan goorod, xydee niutag, kolxooz, sovxoozdo şine kinoo, klyyb, baani, magaziin barigdaba gy?

Şine nom unşaba, zyzeg naada, kinoo kartiina xaraba, eldeb şuxala xeregsel xudaldaza abba gyt? Magad ene yder tanda xaira olgobo, şagnal ygebe gy?

Oktiaabriiin 17 yder bolhon ede byxii uşaralii xuruu xuxadgyi jixe bagaş haanь bygediiji bişegtii. Bişehen materiaalaa elьgexedee, foto zurag elьgelsedeg baigaa haatnai jixe hain baigaa. Ene byxii materiaalaa oktiaabriiin 26-7 boltor ygexe johotoi baina.

„B. M. Ynen“ gazeetiin redaakca.

Bişegii elьgexe aadres: **Улан-Удэ, ул. Центросоюзная, 19, редакция газ. „Бурят-Монголой УНЭН“, „День республики“.**

BLKZS-ei MOZIIN X-DUGAAR KONFEREENCA

Oktiaabriiin 9-ei ygleenei zasedaani deere yge xelelgen yrgelzelze Tarmaajev yge xelexedee, Mozkoomoi biyroogoi geşyyd aarmiiin organizaacanuudta niuuraaş yzyyldeggyi baina. Mozkoom bolbol aarmiiin organizaacanuudta xytelberi ygedeggyi baigaa gebe.

Rabdaajev xelexedee, Sediix eeriingee elidxelei hyyleer eeriingee avtobiograafiii jyynle xelebe geeşeb. Enenь xadaa, aradai daisanuudtai temesehen xyn bolood, argagyi sebereer multarza garxa gehen uşartai baigaa. Iime mexedenь delegaadnar mexelegdexegyi baigaa geze xelebe.

Mintaajev ba Sampiilov gegşed yge xelexe zuuraa, Mozkoomoi dutuu dundanuudii eliryylze, ilangajaa propagaandiin xydelmeri ba zaluuşuudii xymyyzyylxe xydelmeriii şuxala deere tooloogyi geze temdeglebe. Eneenee hyyleer ygleenei zasedaani xaagdahan baina.

* * *

Ydeşiin zasedaani deere Kamigaanov yge xelexe zuuraa, şazantai temesexe xydelmeri ogto jabuulagdanagyi geze eliryylen xelebe. Sediix ene asuudal tuxai elidxel soogoo oirzuurxan togtood, yretei jyyme xelengyigeer yngerşehei baina gebe.

Hyyleerenь Alidaarov yge xelexe zuuraa. Mozkoomoi pioneerei tahagii aradai daisanai tuhamarşan ba nacionaliis Zalsaboon gegşe udaridaxa zuuraa pioneerei xydelmerii unagaahan baina gebe.

Gadana, CK bolbol bidenere xydelmeride ton xangaltagyigeer tuhalna. CK- haa zildee nege tyleelegşe jiree bolxo doo gansaxan Mozkoomoi yydetataad le, aimaguudai organizaacanuudaar jabangyigeer busadag baina gebe.

Zambaalov xelexedee, Sediix bolbol elidxel soogoo hainaar xydelmerilze baihan organizaacanuudii eliryylen xeleegy baina. Buriaad-Mongol dotorxi byxii organizaacanuud muugaar xydelmerilze baigaa bişe, myn hainaar xydelmerilze bidenerte zişee bolmoor organizaacanuud olon baixa johotoi. Manai komsomooloi urgasa ton muu baina. Komsomooloi organizaacanuud zilhee zilde oloşorxo johotoi aad zarim aimaguudaar yşee yseerhen faaktnuud bii baina gebe.

✡ ✡ ✡

Şiiraboontoi xani jabahan D. Bazarai tuxai

Aga. Zugaalain somonoi „Sojol“ kolxoozoi tyryylegşe Damdin Bazarai gegşe baixa jym. D. Bazarai bolbol 1933 ondo Agiin somonoi Delgiirovai neremzete kolxoozoi tyryylegşe baixadaa tus kolxoozdo xorololgo, gemteelge xehenei tylee aavgustiin 7-noi xuuliaar 10 zileer syydlegdehen jym. Eneenei hyyleer tyrmehee zugadaza garaad 1935 ondo Zugaalain „Sojol„ kolxoozoi tyryylegşenь bolhon baina.

Ene kolxoozdo nege xeden zilde tyryylegşeer baixa zuuraa Bazarai bolbol kolxoozoi nangin socialiis zeeriii eli daldaar xuluuza byrzyaazno nacionaliist Daşa-Nima Şiiraboontai xamta xubaaza edihen b a i n a. 1935-36 onoi niuurta Şiiraboonda 3 tolgoi xoni jamaa, t o h o zeexei ba ger b a i r a, 495 tyxerig myngen tedxemze ygehen baina

Damdin Bazarai gegşe eneentei xamta xojuulaan tus kolxoozoi 3500 tyxerig mynge ba 25 tolgoi xoni jamaadii yberşelen edibe. Aduu maldaa dulaan dal xorioo bariaadyi ba barixa duragyi baina.

Şiiraboonoi xagasaşagyi xani nyxer bolzo kolxoozoi nangin socialiis zeeriii xoroto zorilgoor yrize, xuluuza baihan xorologşo Damdin Bazarai gegşii „Sojol“ kolxoozoi xytelberihee xobxo soxizo. xeheexe xeregtei.

Agiin Bolьşevlig.

▽ ▽ ▽

Ş A T A R

Botviinnig Levenfiiş xojoroi maatç

Moskvaagai politexniis myzein jixe zaal xynyydeer dyyreşehen baina. Ende SSSR dotor şataraar tyryy huuri ezelxiin tylee SSSR-ei şempioon **G. Levenfiiş** ba grossmeister—oordento **M. Botviinnig** xojor şatarai tulaldaan (maatç) xeze baina. Glaavna sydejaa N. Kriileenko.

Tyryyşiin paartiii oktiaabriiin 6-nai yder nyxer Botviinnig şyybe. Xojordoxi paartidaa (oktiaabriiin 7-noi yder) nelieed tulaldahanai hyyleer myn Botviinnig şyyxe teeşee bolood baihanaa sagiinь dyyrze, paartijaa oktiaabrь 8 boltor xoişoluulba Ene paartiii xeneinь şyyhen tuxai medeesel yşee jireedyi.

▽ ▽ ▽

Eejve Aliooxin xojoroi maatç

Gaaga goorodto (Gollaandi ulasta) myn baha şataraar delxein şempioon Eejve ba eneenei urda delxein şempioon baihanaa buligdahan Aliooxin xojor delxein şempioonoi huuri ezelxiin tylee şataraar tulaldaza exilbe.

Oktiaabriiin 5-nai yder tyryyşiin paartiii naadaza exilehen aad, paartiaa dyyrgeegyi xoişoluulhan baigaa.

Hyylei medeegeer tyryyşiin paartiii Eejve şyygee xa. Xojordoxi paarti tuxainь medee abtaadyi.

Xariuusalgata redaaktorii tyr orologşo O. A. ŻEREBCOOV

KINOOTEAATRTA MYNEEDER

„ERDEM“ KINOO

„Alamaasuudai xymeg“

geze uran haixan kinoo garza baina.

„PROGREES“ KINOO

„NEGEDYGEER PEETR“

geze jixexen honin istoriiis fiiilьm garza baina.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Центросоюзная, 19. Телефоны редакции: отв. редактор — 3-44, отв. секретарь — 3-23, сельхозотдел—7-55, промотдел—5-07.

Neomer gargagşa N. CEBEENOV. Verstaalagşad: C.DAMBAAJEV, C. BATUUJEV. BMASSR-ei Niut. Azyiledberiiin Arkomaadai tipograafi Ypolglavliit 905.